

El cogombre sideral - Sebastià Roig

No és casual que Sebastià Roig (Figueres, 1965) es donés a conèixer en el món editorial amb un llibre d'investigació autobiogràfica i periodística com *Les generacions del còmic*. La seva primera obra de ficció es pot llegir com la novel·lització d'aquell interès que mostrava el primer llibre per l'estètica del tebeo. En efecte: *El cogombre sideral* és, ja des del títol, una apropiació delirant de les obres de ciència-ficció de sèrie B. Els ingredients són coneguts de tothom: el científic boig, els innocents que cauen a les seves urpes, el viatge a l'espai exterior, l'extraterrestre megalòman, la civilització oprimida, la batalla final, etc.

La particularitat del llibre de Sebastià Roig és, en primer lloc, l'enorme distància que separa l'acció trepidant d'un narrador joganer i colorista que no s'acaba de creure el que està passant. Resulta més important, però, la redefinició lèxica a què Roig sotmet el gènere: el llibre està escrit en un català que no és estàndard, i menys encara científic, sinó una personalíssima barreja de les frases tòpiques del gènere i d'expressions vivíssimes de l'Empordà interior. Els efectes d'aquesta combinació són volgudament còmics. Afegim-hi que sobre la trama hi plana no només la influència de Flash Gordon, sinó també la del professor Bacterio i Anarcoma. La barreja de lèxic pairal, sexe explícit, marques comercials d'última generació, profusió d'onomatopeies, picades d'ullet a l'actualitat, tria de noms grotescos i veneració per les macroregles del subgènere donen com a resultat un producte forassenyat i inconfusible.

Respecte a intents anteriors de ciència-ficció en català, cal ressaltar que, pel que fa a la temàtica, l'autor sembla haver begut sense manies en les fonts més profundes del kitsch, mentre que la prosa que segrega és d'una netedat absoluta, equidistant d'avantguardismes tronats i de vacil·lacions de principiant: el referent no és Ofèlia Dracs, sinó més aviat Òscar Pàmies i Jordi Costa. En altres paraules: és com si Ed Wood hagués llegit Joaquim Ruyra o, millor encara, com si Henry Miller s'hagués subscrit al *Zona 84*. L'hibridisme desacomplexat és, de fet, una de les marques d'identitat de Sebastià Roig; per comprovar-ho n'hi ha prou de llegir el capítol 19 del llibre, que recrea una versió pornogràfica del laberint del Minotaure.

El cogombre sideral recorda, en definitiva, l'"humor bèstia i sangonós" que servia d'eslògan a una revista de còmic dels anys vuitanta. El lector tipus de la primera novel·la de Sebastià Roig es situa en la franja de consumidors de cultura *pulp* capaços d'accedir a desconstruccions salvatges i oberts a tota mena d'estímul: al llibre hi ha referències a Einstein, a la Bauhaus, a Hyeronimus Bosch i a Tristan Tzara, però també al Museu Darder, a la ceràmica de la Bisbal, a Godzilla i a un tal "Onésimo Zaplana". Com a subgènere estripat i tremendista, resulta estimulants. Escrit en aquesta llengua que se'ns presenta com a oficialista, sardanística i desinfectada, s'assembla força a una heroïcitat.